

Onderwerp: **Warmtevisie 2020**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de warmtevisie en de hierin voorgestelde drie sporen aanpak: 1) bewustwording, 2) besparen en isoleren, 3) verkennen van technische mogelijkheden van warmtevoorzieningen.
2. In te stemmen met de voorgestelde begroting voor de uitvoering van de warmtevisie voor de komende twee jaren. De benodigde extra middelen worden verevend met de toegezegde rijksbijdrage.
3. In te stemmen met het volledig reserveren van het beschikbare duurzaamheidsbudget van 2020 en 2021 voor de uitvoering van de warmtevisie (€ 550.000).
4. Een voorstel voor de dekking van eventueel extra benodigde middelen, dan wel aanpassing of fasering van de begroting of activiteiten, laten vaststellen wanneer de (definitieve) bijdrage vanuit het rijk bekend is.

1. Inleiding

De Nederlandse energietransitie is in volle gang. In 2050 willen we in Nederland alleen nog maar duurzaam opgewekte energie gebruiken en geen aardgas meer. Maatschappelijk gezien heeft deze transformatie een grote impact. Mensen zullen veel energie moeten gaan besparen en in hun huis investeren om dit klaar te maken voor een toekomst zonder aardgas. Het gaat om investeren in je huis, betaalbaarheid en haalbaarheid. Want voor mensen in een stedelijk gebied, ziet de transitie er anders uit dan voor mensen in het buitengebied. Voor mensen met een koopwoning, verschilt het weer van mensen in een huurwoning. Daarover gaat deze warmtevisie: over hoe wij samen dit einddoel in 2050 kunnen halen. In 2030 wordt landelijk de tussenstand opgemaakt.

2. Door de raad gestelde kaders

- Energievisie 2015-2020 (2015)
- Plan van Aanpak warmtevisie gemeente Barneveld (2019)
- Kaders en uitgangspunten voor de warmtevisie (2019)

3. Effect

Inzicht geven in de opgave voor de warmtetransitie, de drie sporen aanpak en activiteiten waar de gemeente tot en met 2021 op inzet. Deze sporen geven input voor de 'warmtevisie 2.0', die uiterlijk in 2021 moet worden vastgesteld. In deze warmtevisie 2.0 moet de gemeente aangeven hoe en met welke wijken zij tot 2030 aan de slag wil met het uitfasen van aardgas.

4. Argumenten

1.1 Er is vanuit de landelijke overheid een opgave

Vanuit het Klimaatakkoord is er voor gemeenten een opgave om uiterlijk in 2021 een warmtevisie op te stellen, waarin het tijdspad wordt vastgelegd voor een (stapsgewijze) aanpak richting aardgasvrij in 2050. Gemeenten moeten, met betrokkenheid van stakeholders, aangeven hoe zij vóór 2030 1,5 miljoen bestaande woningen aardgasvrij denken te krijgen. Wanneer wij deze lijn doortrekken, gaat het in Barneveld om circa 4000 bestaande woningen. Uiteindelijk moet er een planning worden gemaakt wanneer het gebruik van aardgas daadwerkelijk wordt beëindigd.

1.2 Deze warmtevisie beschrijft de benodigde stappen tot en met 2021

De rijksoverheid stelt een aantal inhoudelijke eisen aan een warmtevisie. Het gaat dan met name om een tijdspad waarin de gemeente moet aangeven met welke wijken zij tot 2030 aan de slag wil met het uitfasen van aardgas en de wijze waarop. De voorliggende warmtevisie gaat in op de opgave die er ligt en de stappen die de gemeente de komende twee jaar gaat zetten om in 2021 antwoord te kunnen geven op deze vraag.

1.3 Het inwonerstempo is leidend. De warmtevisie is daarom gericht op het proces

Vanuit de kaders voor de warmtevisie is expliciet aangegeven dat het tempo van inwoners leidend is in de warmtetransitie: 'De warmtevisie richt zich in eerste instantie op het reduceren van het gasverbruik en als

uitgangspunt te nemen dat het tempo van de betreffende wijk en haar inwoners leidend is' (*Amendement 19-15 nr. 5, 30 jan. 2019*). Participatie en inwonerdeelname zijn voor de gemeente een belangrijk uitgangspunt bij het tot stand komen van plannen en activiteiten. Dit zien we terug in deze warmtevisie, die procesgericht is ingestoken. Zo is er bijvoorbeeld voor gekozen om de komende twee jaar in gesprek te gaan met inwoners over de kansen die zij zien voor hun buurt, wijk of dorp. En niet te werken met een vooraf opgestelde, limitatieve voorkeurslijst (zoals genoemd in het PvA).

1.4 De warmtevisie voldoet aan de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak, dat in januari 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad

Het PvA vormde de leidraad voor de totstandkoming van de warmtevisie. Alle uitgangs- en aandachtspunten hieruit zijn geadresseerd in de visie. Omdat ook de rijksoverheid in de tussentijd niet stil heeft gezeten en bezig is met het vormgeven van (financiële) instrumenten, wil de gemeente hier waar mogelijk en zinvol bij aansluiten.

2.1 De opgave is groot. Er is meer uitvoeringsbudget nodig.

De uitvoering van de warmtetransitie zal komende jaren grote inzet vergen. Het bestaande budget is hiervoor niet toereikend (zie ook par. 7 financiën). Voorgesteld wordt om extra middelen beschikbaar te stellen en deze te verevenen met de gelden die wij gaan ontvangen vanuit het rijk.

5. Kanttekeningen en/of alternatieve scenario's

Wanneer de definitieve rijksbijdrage lager blijkt uit te vallen dan de benodigde kosten en er voor gekozen wordt geen of minder extra middelen ter beschikking te stellen, dan zal er een keuze moeten worden gemaakt welke onderdelen van de uitvoering de komende twee jaren niet of minder worden uitgevoerd. Het ligt hierbij voor de hand in ieder geval te kiezen voor de (al dan niet gedeeltelijke) continuering van de gemeentelijke energieloketten.

6. Uitvoering

Drie sporen

Alle ruim 21.000 bestaande woningen en nieuwbouwwoningen zullen hun warmte- en elektragebruik (drastisch) moeten verminderen om uiteindelijk (betaalbaar) aardgasvrij te worden. Het Klimaatakkoord gaat daarbij uit van 50% energiebesparing in 2030. De komende jaren zet de gemeente in op drie sporen:

1. *bewustwording*
Veel mensen hebben wel van de energietransitie gehoord, maar hebben nog geen beeld van wat dit voor hen kan gaan betekenen.
2. *besparen en isoleren*
Welke technische oplossing er ook komt voor een woning of bedrijf, isoleren is altijd de eerste stap.
3. *verkennen van (technische) mogelijkheden*
Op dit moment zijn er geen alternatieve warmtebronnen beschikbaar in Barneveld voor grote(re) collectieve warmtevoorzieningen. Dat betekent dat inwoners nu alleen voor individuele of kleinschalige collectieve oplossingen kunnen kiezen. Zowel de verdere verkenning van de mogelijkheden voor grootschalige als kleinschalige collectieve mogelijkheden is nodig om een realistischer beeld te krijgen van mogelijkheden. Die verkenning kan gemeente breed zijn of in een kern of wijk.

We gaan in gesprek

In november 2018 is gestart met de dorpenroer, waarbij alle kernen van de gemeente worden aangedaan om te spreken met inwoners en ondernemers over de energietransitie. Dat betekent dat wij de komende anderhalf tot twee jaar willen gebruiken om op straat, buurt- en wijkniveau te kijken of, waar en hoe er kansen liggen om een start te kunnen maken met verduurzamen of het maken van wijktransitieplannen. De gemeente wil open het gesprek aan gaan over de opgave die er voor ons allen ligt, zonder dat er al concrete uitvoeringsplannen zijn. Ook naar aanleiding van de drie genoemde sporen gaan wij in gesprek met inwoners. Individueel, maar juist ook collectief.

Actualisatie warmtevisie

De ontwikkelingen in de energietransitie gaan snel. Deze warmtevisie is dan ook geen statisch plan. Elke 2 tot 3 jaar actualiseren wij het plan. Voor de uitvoering willen we in gesprek blijven met inwoners, plaatselijk belang verenigingen, de vrijwillige energieambassadeurs en (lokale) ondernemers. De stappen die wij de komende twee jaar zetten, vormen mede de input voor de warmtevisie 2.0 in 2021.

7. Financiële gevolgen

De gemeente heeft voor duurzaamheid en de uitvoering van de energievisie in 2020 € 250.000 beschikbaar en in 2021 € 300.000 (*Programmabegroting 2020*). Ook is er nog € 90.000 opgenomen in de Kadernota 2020-2023 voor inzet op het gebied van ontzorging van inwoners (*Pilot Woningabonnement, bijlage 1*).

Een gedeelte van de kosten voor de uitvoering van de warmtevisie kan hieruit bekostigd worden. Het overige deel (€405.000) kan (gedeeltelijk) verevend worden met de rijksbijdrage voor de uitvoering van de warmtetransitie. De rijksoverheid heeft toegezegd extra middelen ter beschikking te stellen. In de periode 2019-2021 gaat het om in totaal € 150 miljoen, waarvan € 30 miljoen bestemd is voor de RES (*zie ook ledenbrief VNG 18 september 2019, bijlage 2*). Zeer recent is bekend geworden dat aan elke gemeente voor de periode 2019 tot en met 2021 een (voorlopig) bedrag van € 202.000 via de decembercirculaire beschikbaar is gesteld. Aangevuld met extra rijksmiddelen voor wijkaanpakken en het energieloket, komt de totale bijdrage op € 253.000. Dit bedrag is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten voor alle gemeenten in afwachting van het Klimaatakkoord-brede artikel 2 FVw-onderzoek naar uitvoeringskosten. Het bedrag is een aanloopbudget, zodat het voor alle gemeenten mogelijk is om te starten met de uitvoering van het Klimaatakkoord en specifiek de Transitievisie Warmte. Wij verwachten meer bekendheid over mogelijk additionele middelen in de mei- of septembercirculaire in 2020.

Voorgesteld wordt te starten met de uitvoering van de activiteiten zoals toegelicht in de tabel hieronder. Wanneer er meer bekend is over additionele middelen in de meicirculaire, dan zal de gemeenteraad hierover geïnformeerd worden bij de behandeling van de Kadernota. Indien nodig wordt er een voorstel gedaan voor de dekking van eventueel extra benodigde middelen, dan wel aanpassing of fasering van de begroting of activiteiten.

Een overzicht van de uitvoeringskosten:

Uitvoering warmtevisie 2020-2021	Wat	Totale kosten (over twee jaar)	Uit bestaande middelen	Extra middelen
Energieloket particulieren	collectieve aanpak en coördinatie	€ 350.000		
	individuele vraagbeantwoording			
Ontzorging burgers	(mede) organisatie ontzorging burgers bij treffen van energiemaatregelen	€ 90.000	€ 90.000	
Energieloket bedrijven	Individuele vraagbeantwoording en uitvoering energieconvenant*	€ 180.000		
Communicatie	Projectgebonden communicatiekosten	€ 150.000		
2 Wijken van de toekomst**	Procesbegeleiding Technische ondersteuning	€ 200.000		
Restwarmte en Stakeholdersanalyse verkenning warmtenet	Onderzoek potentie restwarmte en deelname stakeholders voor mogelijk warmtenet	€ 75.000		
Totaal		1.045.000		
Beschikbare middelen energievisie			€ 550.000	
Subtotaal beschikbare middelen			€ 640.000	
Extra benodigde middelen				€ 405.000
Extra rijksbijdrage				€ 253.000

* komt overeen met huidige inzet van het energieloket bedrijven

** uitgaande van subsidie inkomsten van de provincie Gelderland (50%). Indien geen subsidie inkomsten beschikbaar zijn, vervalt 1 wijk van de toekomst traject.

7. Bijlagen

Warmtevisie

8. Risico's

In de warmtevisie die in 2021 vastgesteld moet worden, zal een meer omlijnd beeld geschetst moeten worden van de stappen en planning die de gemeente wil doorlopen om te komen tot uitfasering van een gedeelte van onze woningen in 2030. Om dit beeld te kunnen schetsen, zijn wij enerzijds voor een (groot) deel afhankelijk van landelijke, regionale en marktontwikkelingen, en hebben wij hier anderzijds zelf invloed op door de drie sporen die wij willen doorlopen.

De genoemde activiteiten (zie par. 7 Financiën) genereren de lokale input voor de warmtevisie 2.0. Het (gedeeltelijk) niet uitvoeren hiervan zal deze input verminderen of beperken.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
H.F.B. van Steden dr. J.W.A. van Dijk

Bijlagen:

Warmtevisie 'Stap voor stap naar een gemeente zonder aardgas'

Bijlagen warmtevisie

Verkenning Aardagsvrij Barneveld